

מסורת הש"ס

א) (תוספתא פ"ג) לקמן סב. עירובין פב. סנהדרין סה. חגיגה י. מדרים טו: כ"א. (ג) נדרים יט. ע"ש לעיל ח. תוספתא פ"ב, א) (לקמן מד.ג.י) (ו) (לעיל כג:.) (ה) ש"ך לעיל לג., ו) ז"ל הרבה,

## נוסחת הריב"ן

א) דהוי: [ב] כמו שמר דומיא דכרי הוא: [ג] שםא יט ב: [ד] תשעת: [ה] הקדש בטעות הקדש: [ו] פלי המתחלקות מבני אדם: [ז] ובגון שאמר מעשיו: ח] אינה: ט] דסתמא: י] כסף: כ] ד"ה אלו חייב כו' כדמפרש בגמרא למא' ככ"י כאן רק נמא' בעמוד ב' אחר ד"ה אף כל פרי גמור כו': ל] וה"ה מני שמיי' על גז כו': [מ] בסוית ודלי והא':

## הגהות הגר"א

[א] גמ' בגון דלמור (הכרי מיר) תל"מ:

## הגהות מהר"ב

## רנשבורג

א) רש"י ד"ה אמר רב שם רבי ובגון שמעבשין פלוגי העובר מיר הוא, וזה ד"ה אלא ר"י וכו' אע"ג דבשעת שמר לא היו יצ"ע ע"י א"מ: [ג] ה"ה תנא חדא ט' מיריס גבי כוי דמתני' דכוי ת"י דכוי נמחק ור"י דתשעה נתפסין ע"י א"מ:

## הגהות התוספות

- חיתת ספק נמחק.
- כ"ה' דלון כאן. 3. ז"ל
- אבל וחיבת אלא נמחק.
- ז"ל כענין. 5. ז"ל דכתיב קדוש.

## מוסף רש"י

אין אחד מהן נזיר. שנים יושבין ואחד עובר, זה אומר פלוגי העובר מיר הוא, וזה אומר אלו מיר, ואמר אחד הכרי מיר אס כמותו הוא שהוא מיר, ומכיון ואמר הכרי אס כמותו הוא שאינו הפלוגי. אלא אלא נמחק. למזירות, ונמא' כאחד מהם, ואמר ר' טרפון אין אחד מהן מיר, שעל ספק אמר דכריי מחילה ואין זו הפלגה, דכי יפלא איש נזירות. לטות מיר כמליה ופרש משמע (ושנהדרין כה). וכע"ז שרובין פב. וחגיגה י. לפי שלא נתנה נזירות. לטות מיר כמליה ובספק, אלא להפליאה. כהפלה ודלות מפורשת (חגיגה י.) שיהא נזירי מפורש על הדולף ולא כמות ספק אי מיר אותו האז כענדו (שרובין פב.) דבעינן בשעת נזיר שיהא יודע אי הוי מיר (נדרים יט.). ומצאו שנגנב או שחבד, ואין ידוע אם היה שם מאה כור או לא (נדרים יט.). ר"ש אוסר. שמיי' כמזירות, והואל דהוי ספק אי הוה מאה כור מאה מיר וליה מיר, שכל ספק מזירות להחמיר (ע"ל ח.).

הדרן עלך בית שמאי

# בית שמאי פרק חמישי נזיר

**מני אילימא ר' טרפון**. ור' יהודה דבר פלוגתיה דר"ש נקיט לה

אליבא דר' טרפון והאי דקאמר ר' טרפון משום דסליק מיניה. הא אתא לקמן הוי נזיר: **והסניא ר"י אומר משום ר' טרפון אין אחד**.

מכל אלו שבמשנתנו<sup>[ר]</sup> היו שנים מהלכים בדך כו' אינו מיר: **אלא**

**ר"י דכרי הוא**. דלמור ספק מזירות להקל וכיון אודהכא ספק אס איש פלוגי הוא ב' דומיא דכרי דאינו יודע אס יש בו מאה כור אס ללו אינו **דלמא** הוי ציה מאה כור והוי נזיר **השאה נמי**. דנגנב חיישינן גושיהא בו מאה כור וליהוי נזיר. והכי נמי כהאי דהרמיע לאחוריו כיון דאילו אחי לקמן וידעינן ציה דהוא פלוגי שזה מר עליו והוי מיר דוהשתא נמי ליהוי מיר ואפילו לצ"ה הלכך אי אפשר לו לפטור את עצמו בלא מזירות אלא דלמור אס כדברי היה הרניי מיר כו': **מתני' ראה אס הכוי כו' כולן נזירין**. ואליבא דצ"ש דלמרי הקדש בטעות ה' דהוי הקדש והוא הדין למיר בטעות: **גמ' חגי חדא**. על מתני' דלית צה ט' נזירין: **וסניא אידך ט' נזיריוס**. יש בו לאדס אחד: **בשלמא ט' נזיריס**. משכחת לה כגון דהוו גברי טפי דליתפיסו ואזיל כדלי הדדי דפתח חד ואמר הרניי מיר שזו חיה והב' אמר הרניי מיר שאין זו חיה והג' אמר הרניי מיר שזו בהמה והד' אמר הרניי מיר שאין זו בהמה והה' אמר הרניי מיר שזו בהמה וחה' אמר הרניי מיר שאין זו לא חיה ולא בהמה ואיתפיסו השאר באלו שנדרו על הכוי ואמר השביעי הרניי מיר שא' מכס מיר והח' אמר הרניי מיר שאין א' מכס מיר והט' אמר הרניי מיר שכולס נזירין הרי כולן נזירין ויש כאן ט' נזירין. אלא ט' מזירות אחד גברא היכי משכחת לה: **בשלמא שיש**. קמיייתא דכוי מצי למימרינהו חד גברא אלא אידך צבא דחד מנכון מיר שאין אחד מכס מיר לא משכחת לה

אלא בגברי טובא: **אמר רב ששם**. משכחת לה ט' מזירות כגון דלמור הרניי מיר ונזירות הכל עלי דלמור הרניי מיר שזו חיה הרניי מיר שאין זו חיה הרניי מיר שזו בהמה הרניי מיר שאין זו בהמה הרניי מיר שזו חיה ובהמה הרניי מיר שאין זו לא חיה ולא בהמה הרי שית וחזר אמר כל מזירות ו' המתחלקות על כל בני אדם על הכוי הרי הן עלי א' ובגון ו' שמעבשיו מקבל אני עלי צין שזו חיה וצין שזו אינה חיה הרניי מיר צין שזו בהמה וצין שאין זו בהמה הרניי מיר צין שזו בהמה וחה וצין שזו ו'לא בהמה ולא חיה הרי כאן ט' מזירות: לישנא אחרינא **בשלמא ט' נזיריס**. משכחת לה כגון דהוו גברי טפי דליתפיסו ואזול דכי אמר חד הרניי מיר שזו חיה וצא השני ואמר הרניי מיר שאין זו חיה וצא השלישי ואמר הרניי מיר אס הוא כדברי אחד מכס וכי הדר ואמר רביעי שזו בהמה וחמישי שאין זו בהמה וצא הששי והתפיס ואמר הרניי מיר אס הוא כדברי אחד מכס ואמר רביעי שזו בהמה וצא השביעי ואמר הרניי מיר אס הוא כדברי אחד מכס. אלא ט' מזירות כו' כדלעיל. אמר רב ששת כגון דלמור הרניי מיר וכל המזירות עלי. ואמר לנו המורה דהך סתם מתני' דהכא מיתוקמא אפילו או מין בהמה כדלמור מר (פולין דף פ.). כוי לא הכריעו צו חכמים אי מין בהמה הוא או מין חיה הוא אפילו צ"ה מודו דהוי מיר ודיקא נמי טוסתמא דמתני' דכוי צ"ה היא דאס איתא דלצ"ה לא כצירא להו דספק מיר הוי מיר מאי איריא דקא בעי ג'ג]. (תנא) מני מתני' דתמי הרמיע לאחוריו אינו מיר אילימא ר"ט כו' הא איכא ליה למימר דצ"ה היא אלא מדקא מהדר לאוקמא אליבא דחד חנא היינו טעמא משום דאליבא דצ"ה לא מיתוקמא דאילו לצ"ה הוי מיר גמור כי הרמיע לאחוריו דקסברי צ"ה מזירות ו'ספק הוי מיר: **הדרן עלך בית שמאי**

**שלשה מינין וכו' וכל היואל מן הגפן**. כגון חרצן ויין וחומץ מלטרפין זה עם זה לכזית: ו'אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לוהא נמי מיחייב על גז וחרצן אלא הא אתא לאשמועינן דאינו חייב אלא בכזית יט. והא דקמני ענבים לאפוקי מרבי אלעזר כדמפרש בגמ' ג'ע"ב:]

# לד.

לצית הלל לא הוי נזירות בטעות: אימא מי שנתקיימו דכריי צבי אמר כגון דלמור אי נמי ללו פלוני הוא אהוי מיר ומאי לא נתקיימו דכריי [הראשונים]. ומייירי שחזר צו מוך כדי דבור ואגב אורחיה קמ"ל דמוך כדי דבור כדבור דמי ודכריי האחרונים עיקרים:

**ס'הרתיע לאחוריו אינו נזיר**. הא אתא לקמן הוי מיר מני אי כצ"ש אפי' בהרמיע לאחוריו הוי מיר וכצ"ה נמי לא דלצ"ה כיון דאילו אתא לקמן הוי מיר אותו שנתקיימו דכריי כי נמי הרמיע הוי ספק מיר: אילימא ר' טרפון מי הוי ספקי מיר. כיון דבשעה שנדר לא ידע אס פלוני או לא: **והתניא ב'ו**. ואי קשה ליימי ממתני' אין אחד מהן מיר וי"ל דשמא ניחא ליה לאתמוי הברייתא דמפרש טעמא דקרא: **אלא ר"י דברי הוא**. דלמור דלא ממית איניש נפשיה לספיקא אצל אי יודע מי הוה הוי מיר ומימה דהכא משמע דלר"י היכא שנודע מי היה דהוי מיר אע"פ שלא הפליא נדרו וצפ"צ דנדרים (דף יט.) קאלמר רב אשי הסיא ר"י דכרי הוי ר"י משום ר' טרפון דאין אחד מהן מיר וצדין הוא דכי נמי לא נגנז לצ"י דאינו מיר דאין ה הפלגה והא דמתנא נגנז לרבותא דר"ש וצריך לומר דלרצ אשי לא נשנית מתני' דהכא לר"י אלא נשנית למא דפ"צ דלעיל (דף יג.) דלמור הפילה אשמו אינו מיר אלא ה"ל צן הוי מיר ב' אע"ג דבשעת שנדר [לא] הוי הפלגה הלכך מתני' דהכא אמרין כוותיה: **תנא חדא מ' ג'נזיריס**. גבי כוי דמתני' ב' דכוי נתפסין כספיקות ו' (ראייה) דמתנן במתני' ותני אידך ט' מזירות דמשמע לאדס אחד חלים עליו ט' מזירות מספיקא דכוי: **בישלמא מ' נזיריס** משכחת לה כגון דהוו גברי טובא דאתפסין ואזיל. לענין המפורש במשנה אלא ט' מזירות צבאס אחד היכי משכחת לה בשלמא שש משכחת

לה כגון שאומר הרניי מיר שזה חיה ושאין זה חיה שזה בהמה ושאין זה בהמה שזה חיה ובהמה שאין זה לא חיה ולא בהמה אלא אידך תלתא היכי משכחת לה והא שאחד מכס מיר (קאמר) שאין אחד מכס מיר שכולס מזירין לא שייכי צחד צברא: **כגון דאמר** הרניי נזיר ונזירות חבא ע"י. ראה ט' בני אדם שנתפסו עצמן צמזרים צכוי ואמר הרי עלי כל דין מזירות כולסם הרי יש עליו תשעה ספיקות מזירות ואס ירצה לתקן עצמו יאמר אס יש עלי ט' מזירות חוצה מוטע ואס לאו הרי עלי ט' מזירות נדבא:

**הדרן עלך בית שמאי**

**שלשה מינין אסורין בנוזר הטומאה**. דכתיב (צמדצר ו) על [נפש] מת לא יצא: והתג'לחת. קדוש<sup>5</sup> יהיה גדל פרע: **והיוצא מן חגפן**. דכתיב ענבים לחיס ויצשים לא יאכל: **ובל היוצא מן חגפן מצטרפין זה עם זה**. כגון ענבים לחיס ויצשים חרצנים וחגיס שאס יאכל כזית מכוון לוקה משום דכתיב מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים כו':

אמר לנו המורה דהך סתם מתני' דהכא מיתוקמא אפילו או מין בהמה כדלמור מר (פולין דף פ.). כוי לא הכריעו צו חכמים אי מין בהמה הוא או מין חיה הוא אפילו צ"ה מודו דהוי מיר ודיקא נמי טוסתמא דמתני' דכוי צ"ה היא דאס איתא דלצ"ה לא כצירא להו דספק מיר הוי מיר מאי איריא דקא בעי ג'ג]. (תנא) מני מתני' דתמי הרמיע לאחוריו אינו מיר אילימא ר"ט כו' הא איכא ליה למימר דצ"ה היא אלא מדקא מהדר לאוקמא אליבא דחד חנא היינו טעמא משום דאליבא דצ"ה לא מיתוקמא דאילו לצ"ה הוי מיר גמור כי הרמיע לאחוריו דקסברי צ"ה מזירות ו'ספק הוי מיר: **הדרן עלך בית שמאי**

**שלשה מינין וכו' וכל היואל מן הגפן**. כגון חרצן ויין וחומץ מלטרפין זה עם זה לכזית: ו'אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לוהא נמי מיחייב על גז וחרצן אלא הא אתא לאשמועינן דאינו חייב אלא בכזית יט. והא דקמני ענבים לאפוקי מרבי אלעזר כדמפרש בגמ' ג'ע"ב:]

**במשנה**

## עין משפט ונר מצוה

**י** ב א מ"י פ"ב מהלכות מזירות הלכט ט:
**י** ג ב מ"י שס הלכה י:
**א** ג מ"י פ"ה מהלכות מזירות הלכה א סגמ לאון רמג:
**ב** ד מ"י שס הלכה ג:
**ג** ה מ"י שס הלכה ב:

## פי' הרא"ש

והתניא ר"י אומר משום ר"ט וכו' תימא אמאי מייית ברייתא ממתני' גופא ה"ל לאתמוי דקמני ר"ט אומר אין אחד מהם נזיר. וי"ל דניחא ליה לאתמוי ברייתא דמפרש טעמי דר"ט. ועוד דמתני' מצינו לפרוש ר"ט אומר אין אחד מהם נזיר ודאי אלא כולם ספק. [אבל בברייתא אין לפרש כן] דא"כ היינו ר"ט [דמתנין] הלכך משמע ליה לפרושי דאין נזירין כלל הלכך מוקין לא כו' יהודה דכרי דסבר דלא מחזית איניש נפשיה לספיקא וברעתו שאם לא יחברר שלא יהא עליו שום נזיר: ראה את הכוי וכו' ששה אנשים ראו כוי אחד. אמר האחד הרניי נזיר אם הוא זה חיה והב' אמר הרניי נזיר אם אינו בהמה והה' אמר הרניי נזיר אם הוא חיה ובהמה והו' אמר הרניי נזיר אם אינו לא חיה ולא בהמה. והיו עוד שלשה עמהם הא' אמר הרניי נזיר אם אחד מכס נזיר. והב' אמר הרניי נזיר אם אין אחד מכס נזיר. והג' אמר הרניי נזיר אם כולסם נזיריס. וא"ת איכפל תנא לסתום ככ"ש דלכ"ה מי שאינו דכרייו לא הוי נזיר. וי"ל אשמינן נמי לכ"ה דספק נזיר דכוי הוי ספק דספק וטפסן בהמה וטפס בריה ומחמירם ביה חומרת שניהם ואסור בהרבעה עם שניהם כדאייתא בשלהי מס' כלאים: בשלמא ט' נזיריס כגון דהוי גברי טובא כדפרש במתני' אבל ט' נזירות אחד גברא היכי משכחת לה. בשלמא שית מ"ל כגון שאמר אדם אחד מה שאמרו הששה שהיו חיה שאינו חיה שזה בהמה שאינו בהמה שהוא חיה ובהמה שאינו חיה ובהמה אבל מה שאמרו ג' האחרונים לא מ"ל בחד גברא. כגון דאמר הרניי נזיר ונזירות הכל עלי דאס ט' שהתפיסו כדפרש במתני' ואמר האחד כל דין נזיר שעל כולסם עלי נמצא לכ"ש ט' נזירות ישנו עליו ולכ"ה ט' ספק נזיר:

**סליק פירא**

**שלשה מינין אסורים** בנוזר הטומאה דכתיב על כל נפשות מת לא יבוא והתגלחת וכתוב תער לא יעבור על ראשו. והיוצא מן חגפן דכתיב וענבים לחיס ויבשים לא יאכל א' וחורצים וגזין מצטרפין לכזית ללקות דכתיב מכל

א) וכל היואל מן הגפן

מתלפזין כגון ענבים לחיס

ויצשים וחרצנים וכו'.